

Florist
7de leerjaar
VII-Flo

BRUSSEL

D/2025/13.758/041

Versie januari 2025

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen en over structuuronderdelen heen. Leerplannen geven expliciet aan voor welke leerplandoelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een leraar naar de lessen van een collega laat leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed

onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor leraren en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.

- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhouden die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbanden doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen kunnen worden gegrepen door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar**, maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan helpt daartoe. Het zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Ze laten ruimte aan het lerarenteam en de individuele leraar om te bepalen welke leerplandoelen op welk moment worden samengenomen, om didactische werkvormen te kiezen, contexten te bepalen, eigen leerlijnen op te bouwen, vakoverschrijdend te werken, flexibel om te gaan met een indicatie van onderwijstijd.

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is [differentiëren](#) van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrenge biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de graad en met de onderliggende graad, en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '+' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen en/of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties, afhankelijk van de finaliteit. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan.

Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een rubriek 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Beginsituatie

De studierichting Groendecoratie in de derde graad is een logische vooropleiding voor de studierichting Florist.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Florist. Het leerplan is gericht op 22 lessen en is bestemd voor de studierichting Florist. De duurtijd van die studierichting bedraagt twee semesters. Het geheel van de vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Florist en het vormingsconcept

Het leerplan Florist is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op de technische vorming en is er een verbinding met de levensbeschouwelijke en natuurwetenschappelijke vorming. De wegwijzer duurzaamheid maakt er inherent deel van uit.

Levensbeschouwelijke vorming geeft leerlingen de tijd en de ruimte om te zoeken naar wie ze zijn en wat ze zullen worden. Leerlingen maken voortdurend (ethische) keuzes. Vanuit de dialoog met de eigen leefwereld, de diverse samenleving en het christelijk geloof, geven leerlingen hun levensbeschouwelijke identiteit vorm. De zeven wegwijzers bieden hen daarbij inspiratie: uniciteit in verbondenheid, kwetsbaarheid en belofte, gastvrijheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid, verbeelding en generositeit.

In het leerplan Florist verdiepen de leerlingen hun kennis en vaardigheden op het gebied van florale creaties en groenstyling. Leerlingen leren over bloemen, planten en florale technieken. De professionele florale sector blijft in volle ontwikkeling en barst van de innovaties en trends. Kwaliteitsvolle en veelzijdige vorming draagt bij tot een dynamische en diverse ontwikkeling van het ambacht en deze sector. Zij bereidt leerlingen voor om in een reeks van bestaande en nieuwe beroepen binnen de samenleving hun weg te vinden.

De leerlingen ontdekken vanuit de praktijk dat een kwaliteitsvolle beroepsuitoefening steunt op natuurwetenschappelijke kennis zoals het herkennen van ziekten en plagen en het identificeren van bloemen en planten.

De vorming is ook gericht op een duurzame omgang met natuur. Houdingen als respect en eerbied zowel voor de niet-levende materie als voor levende wezens zijn fundamenteel in de mens- en maatschappijvisie en liggen aan de basis van het leerplan Florist. De aarde is ons gegeven en we dragen er een grote verantwoordelijkheid voor. Tijdens hun vorming ontdekken leerlingen hoe ze die verantwoordelijkheid in hun werk vertalen en hoe ze duurzaam met bloemen, planten en omgeving kunnen omgaan.

3.2 Krachtlijnen

Zinrijk en geïnspireerd: een levensbeschouwelijke en ethische gevoeligheid ontwikkelen

Leerlingen ontwikkelen een eigen kijk op mens, wereld en samenleving vanuit een levensbeschouwelijke inspiratie. Ze worden gevoelig voor wat betekenisvol is. Ze reflecteren over wat in hun eigen leven goed en minder goed loopt. Ze herkennen in concrete of beroepsgerichte ervaringen motieven en argumenten die hen uitnodigen en stimuleren om moreel te handelen. Ze leren openstaan voor de diepere dimensies van het leven en leren. Ze staan ook open voor levensbeschouwelijke keuzes van anderen en gaan daarover in dialoog.

Bloemen- en plantenarrangementen professioneel samenstellen

De leerlingen verzorgen, verwerken, verkopen en verpakken bloemen en planten voor binnen (snijbloemen, boeketten, groene planten, bloemstukken, decoraties, gedroogde bloemen, accessoires ....) en buiten (beplantingen voor bloembakken, terrasplanten, bloembollen ...). Bij het samenstellen van bloemwerk en plantenarrangementen houden ze rekening met de huisstijl, trends en innovatie. Ze verzorgen, verwerken en presenteren bloemen en planten voor binnen en buiten professioneel, met aandacht voor kwaliteit en duurzaamheid.

Verkopen en verpakken

De leerlingen adviseren klanten en nemen bestellingen aan, afgestemd op de specifieke wensen van de klant en conform de huisstijl. De focus ligt op het commercieel verkopen en creatief verpakken van producten zoals snijbloemen, boeketten, groene planten, bloemstukken, gedroogde bloemen en accessoires.

Klantgericht handelen en communiceren in een florale (winkel)omgeving

De leerlingen verzorgen de winkelpresentatie en handelen volgens de huisstijl. Ze zetten in op de relatie met klanten, onder meer bij het onthaal van klanten. Ze werken klantgericht met het oog op verkoop en reageren gepast bij klachten.

3.3 Opbouw

De leerplandoelen zijn samengebracht in de rubrieken:

- Zinrijk en geïnspireerd
- Basiscompetenties in Florist
- Ambacht en techniek
- Logistiek
- Etaleren, presenteren en marketing
- Verkoop en ondernemerschap
- Klantgericht contact en advies

3.4 Beginsituatie

Vanuit de logische vooropleiding Groendecoratie zijn de volgende leerplanitems in de derde graad al verworven op uitvoerend niveau:

- Werkzaamheden in een bloemenzaak of tuincentrum uitvoeren
- Bloemen- en plantenarrangementen maken

Voor leerlingen uit andere vooropleidingen geldt dat die inhoud extra aandacht vergen.

3.5 Aandachtspunten

Florist en Groendecoratie

Het leerplan voor Florist en het leerplan voor Groendecoratie (III-Gro-a) zijn beide gericht op het verzorgen, verwerken of verkopen en verpakken van bloemen en planten voor binnen en buiten, bestellingen aannemen en klanten helpen teneinde een goed product af te leveren en maximaal tegemoet te komen aan de wensen van de klant, maar verschillen in creativiteit, niveau en verantwoordelijkheden. Voor Groendecoratie is dat vooral uitvoerend en gericht op praktische ondersteuning van meer ervaren collega's. Bij Florist ligt meer nadruk op zelfstandigheid, professionaliteit, klantenservice en ondernemersvaardigheden. De leerlingen verwerven uitgebreide kennis en vaardigheden in bloemschikken en logistiek van bloemen en planten. Ze ontwikkelen commerciële vaardigheden zoals prijsberekening, verkoopstrategie en communicatie met klanten.

Didactische aanpak

De leerplandoelen moeten niet worden gelezen als een chronologische lijn voor de uitwerking in lessen. Je hebt de vrijheid om te bepalen in welke volgorde je ze aanbiedt en welke doelen je combineert. Bij de uitwerking van lessen en projecten gaat het steeds over één of meer van onderstaande leerplandoelen al dan niet uit verschillende leerplanrubrieken. Om de leerplandoelen te realiseren is ook achterliggende kennis nodig. Die kan je via toepassingen of via projecten aanreiken.

Basiscompetenties

Om de beroepsgerichte vorming effectief te realiseren, is het van belang dat leerlingen een aantal generieke competenties verwerven. Zij fungeren als onderbouw van de beroepsgerichte vorming en zijn de voorwaarde om die vorming te kunnen realiseren. In sommige gevallen worden die generieke competenties in het leerplan binnen specifieke doelen uitgediept of geconcretiseerd, maar in alle gevallen is het belangrijk dat je er als leraar en lerarenteam oog voor hebt. Die competenties zijn opgenomen in de rubriek *Basiscompetenties in Florist*.

Werkplekieren

Verschiedende vormen van werkplekieren kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkplekieren omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten, praktijklessen op verplaatsing, leerlingenstages ... De school heeft de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkplekieren een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkplekieren wordt ingezet.

Complementaire leerplannen

Voor het zevende leerjaar zijn complementaire leerplannen ontwikkeld zoals Communicatie en interactie, Maatschappelijke oriëntatie en Ondernemerschap. Voor de vorming van leerlingen kan het een meerwaarde zijn om bij de realisatie van leerplandoelen uit dit leerplan de link te leggen met een of meer aspecten uit de complementaire leerplannen waarvoor de school al dan niet heeft gekozen.

3.6 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Zinrijk en geïnspireerd

LPD 1 + De leerlingen reflecteren over ethische keuzes.

Wenk: Je kan met leerlingen een klasdiscussie voeren vanuit een aangebrachte casus uit de actualiteit of naar aanleiding van een ervaring tijdens werkplekleren. Je kan, bv. in samenspraak met de leraar Godsdienst (derde graad), leerlingen kaders of modellen aanreiken om te reflecteren over morele of ethische vragen. Ze bieden leerlingen taal om ethische keuzes te bespreken.

Wenk: Vanuit inzicht in verschillende principes kan je leerlingen via casussen ethische keuzes laten duiden. Voorbeelden van ethische vragen of dilemma's waarmee werknemers worden geconfronteerd en die leiden tot ethische keuzes:

- grensoverschrijdend gedrag;
- verschillende belangen zoals natuurbehoud, bevordering biodiversiteit, tegengaan van klimaatopwarming versus wensen van de klant of budget;
- genetische manipulatie van gewassen;
- arbeidsomstandigheden en verloning;
- gebruik van bestrijdingsmiddelen.

LPD 2 + De leerlingen dialogeren open en constructief over levensbeschouwing, inspiratie en zingeving.

Duiding: Je kan met leerlingen in gesprek gaan over zingeving of levensbeschouwing. Wanneer je met leerlingen in dialoog gaat over zingeving, bespreek je ervaringen die betekenis of zin geven aan je leven of je bestaan. Zingeving betekent het zoeken naar de zin, de richting of het doel van het leven of van grote ervaringen, gebeurtenissen in het leven.

Duiding: Je kan met leerlingen reflecteren en in dialoog gaan over inspiratie. Inspiratie komt van het Latijnse woord 'inspirare' dat letterlijk 'inademen' of 'inblazen' van een ziel of 'geest' betekent. Waar iemand zijn inspiratie, innerlijke kracht, bezieling, enthousiasme, gedrevenheid of 'vuur' uithaalt is heel persoonlijk. Dat kan zijn uit natuur, muziek, kunst, literatuur, sport, religie, maar ook een mens of

een gebeurtenis kan dienen als bron van inspiratie.

Duiding: Wanneer mensen een soort Grote houvast of een overkoepelende visie op het leven en op wat het leven zin geeft delen, dan spreek je over een levensbeschouwing. Levensbeschouwingen geven een antwoord op vragen over de oorsprong van het universum en de mens, delen opvattingen over de mens (mensbeeld) en bepalen vanuit een visie op moraal en ethiek (wat is goed en kwaad) het dagelijks handelen. In religieuze levensbeschouwingen of godsdiensten staat het bestaan van een of meerdere goden centraal en de antwoorden die daaruit voortvloeien. Seculiere levensbeschouwingen, zoals het humanisme, vertrekken vanuit de mens om zin en vorm aan het leven te geven.

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan aan de hand van een aantal algemene vragen die hen als professionele beroepsbeoefenaar kunnen beroeren zoals:

- wat inspireert je om voor dit beroep of voor deze opleiding te kiezen?
- wat versta je onder levenskwaliteit en waar ligt voor jou de balans tussen levenskwaliteit en werk?
- wat geeft jou energie?
- hoe kunnen mensen hoop vinden in situaties van kwetsbaarheid, bv. confrontatie met de ziekte van een collega, een overlijden ...? Hoe kunnen de christelijk visie en andere levensbeschouwelijke visies op hoop een uitdaging vormen voor de eigen visie?

Wenk: In functie van het omgaan met diversiteit op de werkvloer kan je leerlingen constructief kritisch laten reflecteren over eigen en andere levensbeschouwingen:

- wat betekent het dragen van levensbeschouwelijke tekens voor jou?
- hou je rekening met collega's die vasten en waarom zou je dit doen?
- welke culturele gewoonten herken je bij jezelf en bij collega's? Bv. respect voor ouders, de rol van vrouwen en mannen in het huishouden, religieuze rituelen of feestdagen ...
- hoe verhoud je je tot verschillende visies en overtuigingen over voeding of natuur?

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan over de wijze waarop je vanuit beroepen binnen de tuinbouwsector mee verantwoordelijkheid kan dragen voor je omgeving, de aarde ... (ecologisch bewustzijn - schepping). Je kan met hen reflecteren over de mate waarin zij dat een belangrijke waarde vinden in de uitoefening van hun beroep. Moet technologie of techniek steeds ten dienste staan van mens of plant?

Wenk: Vanuit concrete situatieschetsen kan je met leerlingen stilstaan bij vragen waar ze mogelijk binnen de tuinbouwsector mee worden geconfronteerd zoals:

- waar haal je de kracht om staande te blijven in stressvolle situaties?
- welke bedrijfsleider of bedrijf inspireert je en waarom (professioneel of persoonlijk engagement)?

4.2 Basiscompetenties in Florist

Doelen die leiden naar BK

LPD 3 De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).

- Wenk: Je hebt aandacht voor procedures en richtlijnen op de werkvloer (winkelomgeving), waarbij afspraken, communicatie of interactie tussen verschillende actoren (klanten, collega's, leveranciers ...) een rol spelen.
- Wenk: Je kan leerlingen wijzen op het belang van stiptheid, hulp bieden, hulp aanvaarden van anderen, elke andere persoon in het team of van andere teams te respecteren en van samenwerken in functie van een gemeenschappelijk resultaat.
- Wenk: Je kan aandacht hebben voor een veilig leerklimaat zodat de leerling durft uitleg en feedback te vragen en te geven. Wanneer een leerling moeite heeft met een bepaalde taak, kan een ander lid van het team helpen. Dat bevordert niet alleen de kwaliteit, maar ook een positieve werkhouding. Moedig leerlingen aan om elkaar regelmatig complimenten te geven en de teamgeest te versterken. Een positieve sfeer zorgt voor betere prestaties en samenwerking.
- Wenk: Het is belangrijk om vooraf afspraken te maken over de taken en verantwoordelijkheden. Leerlingen moeten in staat zijn om duidelijk hun ideeën te delen en naar elkaar te luisteren. Stimuleer open communicatie en het geven van constructieve feedback. Dat helpt niet alleen bij het verbeteren van de prestaties, maar zorgt ook voor een betere samenwerking en sfeer. Leerlingen leren actief te luisteren naar collega's, wat essentieel is voor effectieve samenwerking. Laat leerlingen samenwerken bij het maken van bloemstukken of arrangementen, waarbij ze hun sterke punten benutten. Iemand kan bijvoorbeeld goed zijn in het kleurenpallet, terwijl de ander technisch vaardiger is in de uitvoering. Leerlingen leren bij een duidelijke rolverdeling hun sterke kanten en voorkeuren in kaart te brengen om taken efficiënt te verdelen, bijvoorbeeld in de voorbereiding, creatie en presentatie van het eindproduct.
- Wenk: Moedig leerlingen aan samen te werken wanneer er een probleem ontstaat. Of het nu gaat om een misverstand in een opdracht of een onvoorziene complicatie, teamleden kunnen elkaar helpen een oplossing te vinden. Er kunnen onverwachte veranderingen optreden, zoals last-minute bestellingen of leveringsproblemen. Leerlingen leren flexibel te blijven en bereid te zijn om hun taken aan te passen.

LPD 4 De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.

★ Kwaliteitseisen en -richtlijnen

- Wenk: Kwaliteitsbewust handelen uit zich in zorgvuldig werken, aandacht voor details, het werk controleren op fouten, het voortdurend reflecteren en bijsturen met het oog op het bereiken van de verwachte kwaliteit. Je kan dat zowel op het niveau van het proces als op het eindproduct nastreven. Kwaliteitsbewust handelen kan je als onderbouwend doel bij heel wat leerplandoelen meenemen.
- Wenk: Kwaliteitseisen in de sector zijn richtlijnen en criteria die bepalen of bloemen, planten en florale producten voldoen aan de verwachtingen van de klant en geschikt zijn voor gebruik. Het naleven van deze kwaliteitseisen zorgt ervoor dat de producten en diensten van een florist consistent van hoge kwaliteit zijn, wat bijdraagt aan klanttevredenheid en professioneel succes.

Wenk: Enkele voorbeelden van kwaliteitseisen:

- kwaliteitseisen voor bloemen en planten: bloemen moeten recent gesneden zijn, zonder verwelkte of beschadigde bloemblaadjes, met heldere kleuren, geen verkleuringen of bruine randen. Planten moeten gezonde bladeren en wortels hebben, zonder vergeling of uitdroging. Stelen moeten stevig en recht zijn, zonder barsten, kneuzingen, vlekken, ziekten of plagen op de bladeren of bloemen. Producten moeten een lange houdbaarheid hebben, afhankelijk van de soort minimaal 5 tot 10 dagen na aankoop, en ze moeten voldoen aan de afgesproken afmetingen en vormen, bijvoorbeeld lengte van stelen of symmetrie van arrangementen.
- kwaliteitseisen voor florale creaties: een goede afwerking zonder zichtbare draadjes, schuim of onafgewerkte delen en met een zorgvuldige binding en stabiele constructie. Evenwichtige kleurencombinaties en een goede verhouding tussen bloemen, groen en accessoires. Passend bij de gelegenheid (bv. trouw, rouw of feest). Ontwerpen moeten creatief en onderscheidend zijn, met oog voor trends (LPD 21) en klantvoorkeuren.
- kwaliteitseisen voor de dienstverlening: een correcte behandeling van bestellingen, inclusief tijdige levering. Deskundig advies over productkeuze en verzorging. Bloemen en planten moeten aantrekkelijk worden gepresenteerd, zowel in de winkel als online. Verpakkingen moeten schoon, stevig en milieuvriendelijk zijn.

LPD 5 De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.

Wenk: Je kan starten vanuit een risicoanalyse of checklist. Vanuit die analyse kunnen dan de gepaste maatregelen of voorzieningen worden genomen. In het 7de leerjaar leren leerlingen ook oog hebben voor de veiligheid en preventie van anderen en volgen ze de maatregelen op. Zorg ervoor dat leerlingen weten hoe ze veilig moeten omgaan met gevaarlijk of schadelijk afval, zoals snij-afval met scherpe objecten of chemicaliën.

Wenk: Het is belangrijk de juiste technieken bij heffen, tillen, hijsen en verplaatsen aan te leren. Het vergelijken van de lichaamshouding (statisch, dynamisch) van een medeleerling met een referentiebeeld is een eerste stap om zich bewust te worden van de eigen houding. Het is belangrijk aandacht te hebben voor het correct gebruik van ladders of stellingen.

Wenk: Je kan leerlingen leren gebruik maken van informatie uit instructiekaarten voor technische systemen, productetiketten, pictogrammen en symbolen interpreteren, onderhoudsvorschriften, H/P-zinnen, handleidingen ... zodat ze voorbereid zijn in geval van aanraking van of van een ongeval met bepaalde producten.

Wenk: Je kan de leerlingen erop wijzen om steeds de persoonlijke hygiëneregels te respecteren: eventuele wonden bedekken, werk- en beschermkledij dragen, de hygiëneprocedure volgen.

LPD 6 De leerlingen handelen duurzaam.

- ★ Afkomst van producten, bioproductie of ecologische teelt
Certificeringsregels

Wenk: Je kan het creatief hergebruik van restjes zoals stelen, bladeren of bloemen die niet meer verkoopbaar zijn stimuleren door ze in kleine decoraties of accessoires te verwerken.

Wenk: Je kan het gebruik van budgetvriendelijke alternatieven zoals seizoensgebonden bloemen en lokale producten zoals plukbloemen uit bloemenpluktuinen aanmoedigen. Je kan leerlingen stimuleren om te kiezen voor bloemen en materialen van duurzame leveranciers. Je kan de voordelen van certificeringen zoals Fairtrade en MPS met leerlingen bespreken. MPS staat voor Milieu Programma Sierteelt en is een internationaal erkend certificeringssysteem dat milieuvriendelijke en duurzame productie in de sierteeltsector bevordert en floristen helpt om bewuste keuzes te maken bij het inkopen van bloemen en planten.

Wenk: Enkele voorbeelden van duurzaam handelen:

- gebruik steekschuim dat biologisch afbreekbaar is;
- zie er bij de inkoop van vazen en potten op toe dat ze herbruikbaar, biologisch afbreekbaar of recycleerbaar zijn;
- gebruik Fair Trade snijbloemenvoeding;
- gebruik verpakkingen, hoezen, folies en bloempotjes van polypropyleen;
- gebruik papieren verpakkingen van gerecycleerd papier die zonder chloor gebleekt zijn;
- gebruik tassen van plantaardige materialen, zoals mais of suikerriet;
- breng eenmalige verpakkingen (bv. plantentrays) terug zodat ze kunnen worden gerecycled.

LPD 7 De leerlingen plannen de eigen werkzaamheden.

Wenk: Je kan de leerlingen trainen in het plannen van hun werkproces zoals het klaarleggen van materialen om onnodige tijdsverspilling te vermijden. Je creëert best bij de leerlingen bewustzijn van de tijd die nodig is voor elk project of creatie en hoe dat in verhouding staat tot het beschikbare budget. In een drukke werkdag kunnen er meerdere taken zijn die tegelijk moeten worden uitgevoerd. Je kan leerlingen leren prioriteiten te stellen en taken efficiënt af te handelen.

LPD 8 De leerlingen handelen volgens (milieu)richtlijnen voor het sorteren van afval.

Wenk: De leerlingen volgen de milieuwetgeving en afspraken met betrekking tot het sorteren van afval op. Je kan aandacht hebben voor de verschillende soorten afval, zoals organisch afval (bv. gesneden bloemen, bladeren), plastic (bv. verpakkingsmateriaal), papier (bv. etiketten, dozen), metaal (bv. binddraad) en glas (bv. vazen).

Wenk: Je kan leerlingen een kritische kijk op afval en restmateriaal aanleren in functie van het zorgzaam omspringen met materialen en het hergebruik bij circulaire economie.

Wenk: Je kan leerlingen leren wat de invloed of impact is van het sorteren op afvalverwerking, recyclage of kostenbewust handelen. Je kan leerlingen voorbeelden geven van hoe ze afval moeten scheiden vanaf het moment van ontvangst van bloemen of materialen, bijvoorbeeld het sorteren van

verpakkingsmateriaal, zoals plasticfolie en kartonnen dozen.

LPD 9 De leerlingen onderhouden werkblad, gereedschap, (verkoop)ruimtes en koelcel en houden ze hygiënisch.

Wenk: Enkele toepassingen:

- het werkblad schoonmaken na elke taak, zoals het verwijderen van bloemresten, water en ander afval. Een geschikte reiniger gebruiken om te voorkomen dat bacteriën zich ophopen;
- na elke taak hun werkgebied opruimen zodat er geen materialen of gereedschap rondslingeren. Dat houdt de werkruimte georganiseerd en hygiënisch;
- gereedschappen zoals messen, scharen en snijmachines na gebruik grondig reinigen met een desinfecterende oplossing om kruisbesmetting en roestvorming te voorkomen;
- gereedschap regelmatig controleren op slijtage of beschadiging. Het gereedschap moet ook scherp blijven voor veilig en efficiënt gebruik, dus leer de leerlingen het gereedschap regelmatig te slijpen;
- gereedschap na gebruik op een veilige en georganiseerde manier opbergen zodat het niet beschadigd raakt en gemakkelijk toegankelijk blijft;
- verkoopruimtes dagelijks schoonmaken, met speciale aandacht voor vloeren, ramen en de presentatie van bloemen. Verwelkte of beschadigde bloemen onmiddellijk verwijderen;
- bloemen en arrangementen op een aantrekkelijke en hygiënische manier presenteren, bijvoorbeeld door vazen regelmatig te reinigen en bloemstukken te verfrissen;
- erop letten dat de verkoopruimte goed geventileerd wordt zodat de geur niet onaangenaam wordt door verouderende bloemen;
- de koelcel reinigen om bacteriegroei, schimmel of andere ongewenste stoffen te voorkomen. Bloemen op de juiste manier opbergen om de circulatie van koude lucht te waarborgen;
- schoonmaakmiddelen veilig gebruiken, met aandacht voor de juiste dosering en het vermijden van schadelijke dampen.

LPD 10 De leerlingen benoemen planten of bloemen volgens nomenclatuurregels met inbegrip van kenmerken, eigenschappen en kleurenpalet.

Wenk: Het is belangrijk dat leerlingen kwaliteitsnormen en coderingen op plantenpaspoorten of in catalogen begrijpen.

Wenk: Je kan leerlingen plantenkennis bijbrengen door gebruik te maken van plantenfiches of door hen te leren werken met apps.

Wenk: Je kan vertrekken vanuit volgende kenmerken:

- de morfologie of uiterlijke kenmerken;
- de anatomie of innerlijke kenmerken;
- fysieke eigenschappen: houtachtig of kruidachtig;
- kleurenpalet: kleuren van bloem of plant.

4.3 Ambacht en techniek

Doelen die leiden naar BK

LPD 11 De leerlingen werken veilig en duurzaam met gereedschap, materiaal en machines.

Wenk: Het is belangrijk dat leerlingen gereedschappen zoals messen, scharen, snijmachines en draadrollers op de juiste manier gebruiken, met aandacht voor de veiligheid.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om materialen zoals bloemen, draad, schuim of bloemenpapier efficiënt te gebruiken om verspilling te minimaliseren.

LPD 12 De leerlingen stellen bloem- en plantenarrangementen professioneel samen.

★ Gebruik en toepassingsmogelijkheden van planten en bloemen

Wenk: De leerlingen leren vooraf een ontwerp maken en bepalen welke materialen exact nodig zijn om verspilling te voorkomen. Ze weten welke bloemen en planten geschikt zijn voor specifieke arrangementen en gelegenheden (bv. seizoensgebonden bloemen, geuren, kleuren, vorm, houdbaarheid). Je kan ze leren hoe ze arrangementen maken die aansluiten bij specifieke toepassingen, zoals bruiloften, rouwmomenten, bedrijfsopeningen of interieurdecoratie. Stimuleer hen om creatieve oplossingen te bedenken zoals het combineren van traditionele met moderne stijlen.

Wenk: Het is belangrijk om leerlingen de regels van kleur en compositie aan te leren. Laat leerlingen experimenteren met kleurcontrasten, harmonie, textuur en balans om visueel aantrekkelijke arrangementen te creëren. Je kan visuele hulpmiddelen zoals kleurencirkels en voorbeelden van succesvolle arrangementen gebruiken om hun inzicht te versterken.

Wenk: Je wijst leerlingen best op het belang van en het respect voor de huisstijl en het bedrijfsconcept. Je kan leerlingen leren hoe ze arrangementen maken die passen binnen de stijl en visie van een bedrijf. Dat kan gaan over kleuren, vormgeving en materiaalgebruik.

Wenk: Voor het professioneel samenstellen van bloem- en plantarrangementen is het belangrijk dat leerlingen nauwkeurig werken met oog voor details zoals de juiste hoogtes, verhoudingen en plaatsing van bloemen en planten.

LPD 13 De leerlingen verzorgen producten en materialen.

★ Fytosanitaire en verzorgingsproducten hanteren Ziekten en plagen herkennen

Wenk: De leerlingen leren de toepassingen van fytosanitaire producten (zoals bestrijdingsmiddelen, meststoffen en groeibevorderaars) kennen. Je kan werken met zowel traditionele als duurzame alternatieven (bv. biologische bestrijdingsmiddelen). Het correct lezen en interpreteren van etiketten en veiligheidsinformatiebladen van fytosanitaire- en verzorgingsproducten is cruciaal. Schenk voldoende aandacht aan het belang van persoonlijke

beschermingsmiddelen (handschoenen, maskers) en het naleven van wettelijke richtlijnen.

Wenk: Je kan leerlingen leren hoe ze fyto-sanitaire of verzorgingsproducten correct doseren, waarbij verspilling en overmatige toepassing worden voorkomen. Demonstreer het gebruik van meetinstrumenten, zoals spuitdoppen of maatbekers om de juiste hoeveelheden aan te brengen.

Wenk: Je kan een overzicht van de meest voorkomende plantenziekten en plagen (bv. bladluis, schimmelziekten, trips, witte vlieg) aan leerlingen introduceren. Je kan visuele hulpmiddelen, zoals afbeeldingen of praktijkvoorbeelden, gebruiken om symptomen te leren herkennen.

Wenk: Je kan leerlingen laten oefenen met het inspecteren van planten of bloemen en het vaststellen van de oorzaak van schade (bv. door vergeling, vlekken of misvormingen).

4.4 Logistiek

Doelen die leiden naar BK

LPD 14 De leerlingen verzorgen, registreren en volgen de voorraad op volgens het 'first-in, first-out'-principe.

Wenk: Je kan leerlingen de berekening laten uitvoeren om te weten hoeveel voorraad er aanwezig is ter voorbereiding van de werkzaamheden of in het kader van een thema of creatie. Je kan leerlingen op basis van seizoenen, trends en klantvraag een inkooplijst laten opstellen. Je duidt best op het belang van een goede voorraadrotatie om verlies te voorkomen.

Wenk: Voor een leerling van het 7de leerjaar is een efficiënt en doeltreffend magazijnbeheer cruciaal.

Wenk: Enkele voorbeelden om dit leerplandoel in de praktijk te brengen:

- leerlingen een voorbeeld geven van een magazijnvoorraad (zoals gereedschap, bloemen, accessoires ...). Vraag hen om de lijst bij te werken na een praktijkopdracht;
- leerlingen een eenvoudig voorraadbeheersysteem laten gebruiken, bv. in Excel of een app. Dat maakt registratie efficiënter en geeft inzicht in trends;
- leerlingen een checklist geven waarmee ze een magazijn of opslagruimte kunnen inspecteren. Laat hen noteren welke items bijna op zijn en hoeveel voorraad er is;
- met leerlingen een scenario spelen waarin een essentieel materiaal, zoals steekschuim of een specifieke bloemensoort, bijna op is. Laat leerlingen een duidelijke en professionele melding opstellen aan een fictieve leverancier;
- groepjes leerlingen een magazijn of werkplaats laten controleren en vergelijken wie de meest accurate registratie maakt. Dat bevordert zowel samenwerking als aandacht voor detail;
- leerlingen praktijkvoorbeelden laten bespreken waar een tekort aan materialen, bloemen of planten voor vertraging of extra kosten zorgde. Hoe hadden die situaties kunnen worden voorkomen?

LPD 15 De leerlingen selecteren bloemen, planten en accessoires volgens afgesproken criteria in functie van een aankoop.

- ★ Inkoopkanalen en leveranciers
Kwaliteitslabels

Wenk: Je kan leerlingen laten kennismaken met diverse inkoopkanalen zoals veilingen, groothandels, producenten en lokale kwekers. Je kan de voordelen en nadelen van elk kanaal (bv. prijs, versheid, duurzaamheid, beschikbaarheid) met hen bespreken. Je kan een bezoek organiseren aan veilingen, groothandels of kwekerijen zodat leerlingen kunnen ervaren hoe het inkoopproces werkt.

Wenk: Je kan leerlingen leren hoe ze leveranciers kunnen selecteren op basis van criteria zoals leveringsbetrouwbaarheid, prijs-kwaliteitverhouding en aanbod. Je kan werken met een checklist voor het beoordelen van leveranciers.

Wenk: Je kan met leerlingen bespreken hoe het selecteren van producten met een kwaliteitslabel een meerwaarde kan bieden voor klanten en een onderscheidend voordeel kan opleveren in een competitieve markt.

LPD 16 De leerlingen controleren en volgen leveringen op.

Wenk: Je kan leerlingen bloemen en planten laten beoordelen op criteria zoals versheid, kleur, geur, stevigheid van stelen en eventuele schade. Je kan hen stimuleren om het gebruik van controlelijsten bij het ontvangen van leveringen toe te passen.

LPD 17 De leerlingen passen correcte bewaarcondities toe om de houdbaarheid en kwaliteit van bloemen, planten en andere florale materialen te optimaliseren.

Wenk: De leerlingen hebben inzicht in de invloed van temperatuur, luchtvochtigheid, licht, waterkwaliteit, ethyleen ... op de kwaliteit van florale producten. Je kan verschillende contexten aanbieden zoals koelcel, werkruimte, etalageomgeving ...

LPD 18 De leerlingen selecteren de optimale transporttechniek voor het verplaatsen van boeketten, bloemstukken, planten of accessoires.

Wenk: Je kan leerlingen leren een volgorde opstellen bij het plannen van de verplaatsing van boeketten, bloemstukken, planten of accessoires. Die volgorde kan een stappenplan vormen om de werkzaamheden in een logische volgorde uit te voeren of te beheren.

Wenk: Je kan leerlingen een klein project laten plannen. Je kan ze laten inschatten hoeveel en welke materialen nodig zijn voor het transport en de bescherming tijdens het transport.

4.5 Etaleren, presenteren en marketing

Doelen die leiden naar BK

LPD 19 De leerlingen voeren een winkelpresentatie uit aan de hand van een presentatieplan.

★ **Bedrijfsconcept en huisstijl**
Presentatie en etikettering

Wenk: Een succesvolle winkelpresentatie speelt een cruciale rol in de aantrekkelijkheid en verkoop van producten in de floristensector. Het is belangrijk dat leerlingen het presentatieplan goed begrijpen voordat ze beginnen. Dat plan omvat vaak details over de lay-out, de te gebruiken materialen en de specifieke doelstellingen van de presentatie (bv. seizoensgebonden thema's of productgroepen).

Wenk: Voorbeelden om een winkelpresentatie effectief uit te voeren volgens een presentatieplan:

- ervoor zorgen dat hun presentatie overeenkomt met het thema en de doelgroep die in het plan is aangegeven;
- materialen en producten zoals bloemen, vazen, manden en andere accessoires creatief combineren om een samenhangende en aantrekkelijke presentatie te maken;
- zorgen voor voldoende loopruimte en het strategisch plaatsen van productgroepen (bv. in het midden voor eye-catching displays en langs de muren voor minder prominente producten of blikvanger);
- meubels en display-items gebruiken om producten op een aantrekkelijke manier te presenteren;
- verlichting effectief gebruiken om een presentatie te accentueren;
- de juiste producten selecteren die passen bij het gekozen thema en die de klant aanspreken;
- diepte en dynamiek aan een presentatie geven door producten op verschillende hoogtes te plaatsen,
- bloemen in groepjes van dezelfde kleur of type groeperen zorgt voor gebalanceerde presentatie;
- elk product correct prijzen en de informatie (zoals bloemenverzorging of productdetails) goed zichtbaar plaatsen.

LPD 20 De leerlingen verpakken een product.

Wenk: Afhankelijk van het type product kan je leerlingen leren welk verpakkingsmateriaal geschikt is. Voor bloemen kunnen dat bv. papieren of plastic zakken, cellofaan, jute of geschenkdozen zijn. Je kan leerlingen de keuze laten maken voor materialen die de bloemen of breekbare items zoals glazen vazen of potten niet beschadigen en die het product goed beschermen. Dat omvat het gebruik van beschermende materialen, zoals bubbelpastic of papieren vulling, om de bloemen te ondersteunen en te beschermen tegen druk of schokken tijdens het transport of het gebruik van opvulmateriaal of stevigere dozen om de kans op breuk te minimaliseren. Voor bloemen die snel verwelken, zoals snijbloemen, kunnen leerlingen leren hoe ze vochtige materialen (zoals vochtig papier of bloemvoeding) in de verpakking kunnen opnemen om de versheid te behouden.

Wenk: Het is belangrijk dat leerlingen bloemen of producten netjes en op een georganiseerde manier verpakken. Dat kan betekenen dat de bloemen in een mooie bundel worden samengevoegd en vastgemaakt met een lint of koord, en vervolgens voorzichtig worden gewikkeld in het gekozen materiaal. Het product moet stevig vastzitten, maar de bloemen mogen niet samengedrukt worden,

aangezien dat de kwaliteit kan beïnvloeden. Het is belangrijk dat leerlingen de verpakking esthetisch kunnen afwerken door bv. een mooi lint, touw of bloemenaccessoires toe te voegen die passen bij de stijl of het thema van de bestelling. Het is cruciaal dat leerlingen kleuren en stijlen effectief kunnen combineren om een aantrekkelijke en samenhangende presentatie te creëren.

Wenk: Je kan leerlingen aanmoedigen om duurzame verpakkingsmaterialen te gebruiken zoals gerecycleerd papier, biologisch afbreekbare cellofaan of herbruikbare manden zodat het verpakkingsproces milieuvriendelijker wordt.

LPD 21 De leerlingen bouwen de eigen deskundigheid op.

★ Trends en innovaties in het vakgebied

Wenk: Het is belangrijk om contacten te leggen en te onderhouden met bedrijven, sectoren en onderzoekscentra om up-to-date te blijven; daarnaast is het opvolgen van vakliteratuur, vorming, beurzen, studiedagen, winkelbezoeken ... noodzakelijk.

Wenk: Social media zijn een krachtig hulpmiddel voor floristen om hun creativiteit te tonen, klanten te inspireren en hun bereik te vergroten. Het is belangrijk dat leerlingen dat ook leren toepassen in de praktijk.

Enkele tips voor een effectief gebruik van sociale media:

- kies de juiste platformen: focus op visueel georiënteerde platformen waar bloemstukken en etalages goed tot hun recht komen;
- consistente uitstraling: gebruik een herkenbare stijl door een vast kleurenschema, logo of merkidentiteit;
- deel foto's van unieke bloemstukken, seizoensgebonden creaties en werkprocessen;
- plaats tips over bloemenverzorging of kleine "doe-het-zelf"-projecten;
- kondig kortingen, workshops of evenementen aan;
- geef een blik achter de schermen, bv. een dag in het leven van een florist of de voorbereiding van een beursinrichting;
- voeg relevante hashtags toe zoals #bloemenwinkel, #bloemsierkunst of #seizoensbloemen;
- analyseer wat werkt door statistieken van social media-platforms te bekijken.

Wenk: Je kan leerlingen een workshop laten organiseren of hen inspiratie laten opdoen uit vakliteratuur, sociale media of bloemschikwedstrijden.

4.6 Verkoop en ondernemerschap

Doelen die leiden naar BK

LPD 22 De leerlingen handelen economisch.

Wenk: De leerlingen begrijpen hoe economische keuzes vaak worden beïnvloed door mode en trends in de sector.

Wenk: Je kan leerlingen inzicht laten ontwikkelen in kostenbewust werken en leren hoe

ze keuzes maken die niet alleen financieel, maar ook praktisch en kwalitatief verantwoord zijn. Enkele inspirerende voorbeelden:

- een voor- en nacalculatie laten maken;
- laten berekenen wat de impact is van alternatieve keuzes, bv. goedkopere accessoires of inheemse bloemen in plaats van exotische soorten. Je kan de leerlingen vervolgens laten bespreken hoe die keuzes kwaliteit, duurzaamheid en kosten beïnvloeden;
- leerlingen confronteren met gesimuleerde uitdagingen zoals een prijsstijging van materialen of bloemen of onvoorziene problemen waarbij je hen kostenbewust oplossingen laat bedenken;
- een kostenoverzicht of begroting visualiseren in een tabel of grafiek. Zo zien leerlingen waar het budget naartoe gaat en waar besparingen mogelijk zijn;
- leerlingen in dialoog laten gaan met elkaar over duurzame keuzes die soms meer kosten genereren op korte termijn, maar een besparing blijken op lange termijn.

Wenk: Je kan leerlingen laten nadenken om een meerwaarde te creëren zoals een vaas of extra decoraties bij een bloemstuk.

LPD 23 De leerlingen berekenen de kostprijs en verkoopprijs van een bloemwerk of plantenarrangement.

Wenk: De leerlingen verwerven inzicht in de verschillende kostencomponenten. Voorbeelden van directe en indirecte kosten:

- materialen zoals bloemen, planten, vazen, decoratiematerialen;
- arbeid: tijdsinvestering en loon van de medewerker(s);
- overheadkosten zoals energiekosten, huur van de ruimte, verpakkingsmateriaal, transportkosten.

Wenk: De leerlingen leren hoe ze prijzen kunnen vergelijken met die van concurrenten en hoe dat invloed kan hebben op hun eigen prijsstelling. Laat hen oefenen met verschillende marges en bespreken hoe een keuze afhangt van de markt en doelgroep.

Wenk: Je kan leerlingen digitale tools en software laten gebruiken voor snelle en nauwkeurige kostprijsberekeningen (bv. kassasystemen of boekhoudsoftware). Stimuleer leerlingen om hun berekeningen kritisch te controleren op fouten en te analyseren of de prijzen realistisch zijn. Moedig leerlingen aan om inzicht te krijgen in hoe prijsstelling deel uitmaakt van een succesvolle bedrijfsvoering met oog voor winstgevendheid en klanttevredenheid. Je kan leerlingen leren hoe trends zoals seizoensgebonden vraag of duurzame materialen de prijzen kunnen beïnvloeden en hoe ze daarop kunnen anticiperen.

Wenk: Je kan een oefenopdracht organiseren waarin leerlingen prijzen bepalen voor een fictieve winkel of je kan hen de kostprijs en verkoopprijs laten berekenen van bestaande bloemwerken of arrangementen. Je kan met leerlingen bespreken hoe klanten de waarde van een product kunnen ervaren en hoe dat invloed kan hebben op de prijs (bv. exclusieve ontwerpen of duurzaamheidslabels).

Wenk: Je kan leerlingen duidelijk maken dat de verkoopprijs inclusief btw moet worden berekend en hen leren hoe ze dat correct toevoegen aan de prijs.

LPD 24 De leerlingen nemen bestellingen aan.

Wenk: De leerlingen leren gerichte vragen stellen om de exacte wensen van de klant te achterhalen. Je kan het gebruik van open vragen stimuleren om meer details te verzamelen. Voorbeelden zijn:

- "Voor welke gelegenheid is het bloemstuk?"
- "Heeft u een voorkeur voor bepaalde kleuren of bloemen?"

Wenk: Je kan met leerlingen technieken oefenen om actief te luisteren zoals herhalen of samenvatten wat de klant zegt om misverstanden te voorkomen of leerlingen de bestelling schriftelijk of digitaal laten noteren en aan de klant voorleggen ter bevestiging.

Wenk: Je kan leerlingen laten oefenen met het registreren van klantgegevens zoals naam, contactinformatie, leverdatum, afhaaldatum en eventuele specifieke instructies. Je kan een standaardformulier of digitaal systeem gebruiken om uniformiteit te waarborgen. Je kan leerlingen laten oefenen met kassasystemen, ordermanagementsoftware of zelfs een simpele agenda-app om bestellingen te beheren. Je kan online bestelmogelijkheden introduceren en bespreken hoe leerlingen professioneel kunnen omgaan met online vragen of opmerkingen.

Wenk: Je kan leerlingen aanleren dat ze alternatieven aanbieden als een bepaalde bloem of plant of kleur niet beschikbaar is.

LPD 25 De leerlingen verwerken de verkoopgegevens en betaling met behulp van een kassasysteem.

Wenk: Je kan stapsgewijs de kennis van een kassasysteem bij leerlingen opbouwen. Bv:

- eerst het invoeren van producten en prijzen,
- vervolgens het toepassen van kortingen en promoties,
- en ten slotte het genereren van een kassabon of factuur.

Je kan met hen bespreken hoe prijzen, producten en promoties regelmatig in het kassasysteem moeten worden bijgewerkt om fouten te voorkomen.

Wenk: Je kan leerlingen laten werken volgens verschillende betaalmethoden zoals:

- contant geld: zorgen voor correcte omgang met wisselgeld;
- elektronische betalingen: werken met betaalterminals en digitale transacties;
- cadeaubonnen en kortingsbonnen: leren hoe die in het systeem worden verwerkt.

LPD 26 De leerlingen controleren de kassa.

Wenk: Je kan leerlingen aanleren hoe ze een kascontrole uitvoeren zoals het tellen van begin- en eindkassaldo of het registreren van afwijkingen of fouten. Stimuleer nauwkeurigheid en discipline bij het afsluiten van de kassa.

Wenk: Je kan leerlingen uitleggen hoe ze verkoopgegevens kunnen gebruiken om rapportages op te stellen, zoals dagomzetten of productprestaties. Je kan vervolgens met hen bespreken hoe die gegevens helpen bij het optimaliseren van het aanbod en het begrijpen van klantgedrag.

4.7 Klantgericht contact en advies

Doelen die leiden naar BK

LPD 27 De leerlingen onthalen klanten.

Wenk: Onthaal van klanten is essentieel voor een goede eerste indruk en voor het opbouwen van een positieve relatie.

Enkele inspirerende voorbeelden bij het onthalen van klanten door leerlingen:

- een warme en vriendelijke begroeting geven zodra een klant de winkel binnenkomt, bv. door "Goedemorgen" of "Welkom, hoe kan ik u helpen?" te zeggen;
- een open lichaamstaal gebruiken. Dat betekent glimlachen, oogcontact maken en een toegankelijke en bereidwillige houding;
- aandachtig luisteren naar de wensen van de klant en bevestigen dat je de klant begrijpt, bv. door kort te herhalen wat de klant zegt;
- de klanten actief benaderen met de vraag of ze hulp nodig hebben bij het kiezen van bloemen of producten;
- een klantgerichte houding aannemen door wensen van de klant ernstig te nemen.

LPD 28 De leerlingen passen principes van klantgericht werken toe.

Wenk: Klantgericht werken draait om het begrijpen van de behoeften van de klant en het leveren van uitstekende service. Het is belangrijk dat leerlingen de klantbehoeften begrijpen, ze persoonlijke aandacht verlenen en problemen oplossen.

Wenk: Enkele inspirerende praktijkvoorbeelden:

- open vragen stellen om de wensen van de klant beter te begrijpen, zoals "Wat voor soort bloemen zoekt u?" of "Is dat voor een speciale gelegenheid?";
- actief luisteren naar wat de klant zegt en letten op signalen die mogelijk niet direct in woorden worden uitgedrukt, zoals de toon of lichaamstaal van de klant.
- empathie tonen helpt om een band met de klant op te bouwen. Bv. als een klant op zoek is naar een cadeau voor iemand die ziek is, kan de leerling reageren met "Wat jammer om te horen, ik help u graag een mooi boeket te kiezen";
- klanten herkennen: wanneer een klant vaker terugkomt, kan de leerling proberen de klant te herkennen en een persoonlijke benadering te gebruiken, zoals "Welkom terug, hoe gaat het?";
- proactief denken en oplossingsgericht handelen als een klant twijfelt of een probleem heeft. Dat kan door alternatieven aan te bieden of te helpen bij een keuze;
- een vriendelijke houding behouden: zelfs als een klant ontevreden is, is het belangrijk om vriendelijk en behulpzaam te blijven. Dat zorgt ervoor dat de klant zich gehoord voelt, zelfs als het aanbod niet precies is wat hij zoekt.

LPD 29 De leerlingen handelen klachten af.

Wenk: De leerlingen leren kalm te blijven, professioneel te reageren en actief te luisteren bij een klacht.

Wenk: Enkele praktijkvoorbeelden:

- rustig luisteren en pas daarna reageren, bv. met "Ik begrijp dat u zich hierdoor teleurgesteld voelt";
- een rustige en vriendelijke toon aanhouden, zelfs als de klant boos is;
- de klant de ruimte geven om de klacht volledig uit te leggen. Dat helpt niet alleen om het probleem te begrijpen, maar laat ook zien dat de leerling de klacht ernstig neemt;
- herhalen wat de klant zegt om te bevestigen dat je begrijpt waar het probleem ligt. Bv.: "Dus als ik het goed begrijp, was het boeket niet zoals u had verwacht, klopt dat?";
- proactief een oplossing aanbieden: dat kan door een vervangend product aan te bieden, korting te geven of andere passende oplossingen te vinden die de klant tevreden stellen;
- vervangingen of terugbetalingen aanbieden als het product beschadigd is of niet voldoet aan de verwachtingen van de klant;
- nadat de klacht is opgelost, kan de leerling controleren of de klant tevreden is met de oplossing. Dat kan bijvoorbeeld door te vragen: "Is dat een oplossing die voor u werkt?" of "Ben ik u nog ergens mee van dienst?".

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

De technische voorschriften inzake arbeidsveiligheid van de Codex over het welzijn op het werk en aanvullend ook het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB), het Algemeen Reglement op Elektrische Installaties (AREI) en het Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning (VLAREM) zijn van toepassing.

De rubrieken 'Infrastructuur' en 'Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen' beschrijven de minimale materiële vereisten in algemene zin. Verdere materiële vereisten voor het realiseren van de labovaardigheden worden in de context van de school nog geconcretiseerd op basis van pedagogisch-didactische keuzes waaronder de geselecteerde proeven, de gebruikte stoffen en de aanwezige (basis)uitrusting.

De zorg van de school voor een veilige, gezonde en milieubewuste leef- en leeromgeving vormen een uitgangspunt. De zorg voor veiligheid en milieuzorg op school wordt geconcretiseerd in adviezen vanuit wettelijke regelgeving rond welzijn en milieu in de uitgave 'Chemicaliën op school' (COS) van de Koninklijke Vlaamse Chemische Vereniging (KVCV). De COS-brochure vormt dan ook de leidraad inzake

veiligheidsunterricht voor leerlingen, de aankoop, opslag en het gebruik van chemicaliën, het milieuvriendelijk en veilig afvalbeheer, de inrichting van wetenschapslokalen en de organisatie van praktijklessen. Er werd rekening gehouden met de pedagogisch-didactische aspecten van de wetenschappelijke vakken in het secundair onderwijs en met het onderwijsniveau, de studierichtingen, de leerdoelen en de vaardigheidsverschillen tussen leraren en leerlingen.

Risicoanalyses voor chemicaliën en voor infrastructuur

Om leerlingen veilig te laten omgaan met chemicaliën en daarbij de nodige preventiemaatregelen te voorzien, wordt er binnen de lessen eerst de COS-brochure geraadpleegd en indien nodig een risicoanalyse uitgevoerd. Als hulpmiddel voor het opstellen van de risicoanalyse ontwikkelde de COS-werkgroep een module gekoppeld aan de DBGS (Databank Gevaarlijke Stoffen).

Ook de veiligheid van wetenschaps- en praktijklokalen is essentieel: de bouwstenen van een veilige infrastructuur worden steeds getoetst aan de pedagogisch-didactische praktijk. Ook hiervoor is een hulpmiddel voor risicoanalyse ter beschikking.

De nodige informatie is terug te vinden op de PRO.website onder de rubriek [‘Veiligheid, milieu en leerplanrealisatie’](#).

5.1 Infrastructuur

Om kennis en vaardigheden geïntegreerd aan te reiken en het procesmatig werken te versterken is een goed uitgerust competentiecentrum noodzakelijk waarbij de ruimte voor het aanleren van vaardigheden en het instructielokaal dicht bij elkaar gelegen zijn.

Een instructielokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

Werkzone

De werkplek is voldoende ruim met natuurlijk licht om werkzaamheden met betrekking tot het maken van bloem- en plantenarrangementen, etaleren, verkoop, ontvangst, opslag, voorraadbeheer van goederen en opslag van bloemen in een koelcel mogelijk te maken.

Kleedruimte

Een wasgelegenheid met gescheiden kleedruimte voor de leerlingen en voor de leraren.

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

- Machines zoals nagelpinmachine, lijmpistool en koelcel
- Gereedschappen zoals plantenspuit, snoeischaar, lijmpistool, draadtang, rozenritser en messen
- Materialen en grondstoffen zoals sierplanten, bol- en knolgewassen, bloempotten, meststoffen, (pot)grond, substraten, steekschuim, binddraad, bloendraad, koude lijm, verpakkingsmateriaal, accessoires, kransen en vazen

- Preventiemateriaal zoals handschoenen, veiligheidsbril en werkkledij

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

5.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen (handschoenen, veiligheidsbril, werkkledij ...) in functie van het gebruik van arbeidsmiddelen, conform de voorschriften.

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	

Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
1+	-
2+	-
3	BK 1
4	BK 2; BK e; BK f5
5	BK 4
6	BK 3; BK e; BK f1
7	BK 6
8	BK e; BK h
9	BK 10
10	BK f7
11	BK d

12	BK 12; BK f3; BK k
13	BK 9; BK f4; BK f8
14	BK 8; BK a4
15	BK 7; BK a1; BK f6; BK k
16	BK c
17	BK f2
18	BK i
19	BK 11; BK b; BK k
20	BK 14; BK k
21	BK 5; BK j
22	BK 3
23	BK 13; BK a2
24	BK 15
25	BK 16; BK a3
26	BK 17
27	BK 15
28	BK g
29	BK 15

7.2 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen bouwen de eigen deskundigheid op.
6. De leerlingen plannen de eigen werkzaamheden.
7. De leerlingen selecteren bloemen, planten, accessoires volgens afgesproken criteria in functie van een aankoop.
8. De leerlingen verzorgen, registreren en volgen de voorraad op volgens het 'first in first out'-principe.
9. De leerlingen verzorgen producten en materialen.
10. De leerlingen onderhouden het werkblad, gereedschap, (verkoop)ruimtes en koelcel en houden ze hygiënisch.
11. De leerlingen voeren een winkelpresentatie uit aan de hand van een presentatieplan.
12. De leerlingen stellen bloemwerk en plantenarrangementen samen.
13. De leerlingen berekenen de kostprijs en verkoopprijs van een bloemwerk of plantenarrangement.
14. De leerlingen verpakken een product.
15. De leerlingen onthalen klanten, nemen bestellingen aan en handelen klachten af.
16. De leerlingen verwerken de verkoopgegevens en betaling met behulp van een kassasysteem.

17. De leerlingen controleren de kassa.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

- a. Administratie en verkoop
  - 1. Inkoopkanalen en leveranciers
  - 2. Kostprijsberekening
  - 3. Verkoopshandelingen en -registratie
  - 4. Voorraadbeheer
- b. Bedrijfsconcept, huisstijl
- c. Controle en opvolging van leveringen
- d. Gereedschap, machines en materialen: gebruik, onderhoud en risico's
- e. Milieu- en kwaliteitsrichtlijnen, certificeringsregels
- f. Planten en bloemen:
  - 1. Afkomst van producten, bioproductie of ecologische teelt
  - 2. Bewaringscondities
  - 3. Gebruik en toepassingsmogelijkheden
  - 4. Hanteren van fyto-sanitaire en verzorgingsproducten
  - 5. Kwaliteitseisen
  - 6. Kwaliteitslabels
  - 7. Naamgeving, kenmerken en kleuren pallet
  - 8. Ziekten en plagen herkennen
- g. Principes van klantgericht werken
- h. Richtlijnen voor het sorteren van afval
- i. Transporttechnieken voor het verplaatsen van boeketten, bloemstukken, planten of accessoires
- j. Trends en innovaties in het vakgebied
- k. Vaktechnisch handelen: bloemstukken, opmaak van boeketten, samenstellen van plantarrangementen, presentatie, verpakking, accessoires, etikettering

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	4
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	7
2.1	Beginsituatie	7
2.2	Plaats in de lessentabel.....	7
3	Pedagogisch-didactische duiding	7
3.1	Florist en het vormingsconcept	7
3.2	Krachtlijnen	7
3.3	Opbouw.....	8
3.4	Beginsituatie	8
3.5	Aandachtspunten.....	9
3.6	Leerplanpagina.....	10
4	Leerplandoelen	10
4.1	Zinrijk en geïnspireerd	10
4.2	Basiscompetenties in Florist	11
4.3	Ambacht en techniek	16
4.4	Logistiek	17
4.5	Etaleren, presenteren en marketing.....	18
4.6	Verkoop en ondernemerschap	20
4.7	Klantgericht contact en advies.....	23
5	Basisuitrusting	24
5.1	Infrastructuur	25
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	25
5.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	26
6	Glossarium	26
7	Concordantie	27
7.1	Concordantietabel.....	27
7.2	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	28

